

REACH NAUJIENLAIŠKIS

(Nr. 1)

Gerbiamieji cheminių medžiagų gamintojai, importuotojai ir tolesnieji naudotojai,

Suprasdami Jūsų susirūpinimą naująja cheminių medžiagų tvarkymo politika ir siekdami su Jumis glaudžiai bendradarbiauti įgyvendinant REACH reglamento reikalavimus Lietuvoje, norėtumėme Jums pasiūlyti paprastos, informatyvios, aktualios aiškinamosios medžiagos, kurią mes numatome siųsti periodiškai *N a u j i e n l a i š k i u o s e*. Norinčius gauti šią informaciją, prašome registruotis el. paštu l.bernotaite@aaa.am.lt.

Pirmajame *N a u j i e n l a i š k y j e* pateikiame informaciją apie pasikeitusius reikalavimus pildant **Saugos duomenų lapus** (SDL) bei **Tolesnių naudotojų įsipareigojimus** pagal REACH reglamentą. Tikimės, kad ši informaciją bus Jums naudinga.

Pagarbiai,

vyresn. specialistė Laura Bernotaite

Reikalavimai SAUGOS DUOMENŲ LAPAMS (SDL) bei cheminių medžiagų sandėliavimui

Šiuo metu jau taikomi REACH reglamento reikalavimai saugos duomenų lapams (SDL). Pagrindinis skirtumas tarp ankstesnių reikalavimų ir REACH reglamento reikalavimų – sukeistos vietomis 2 ir 3 SDL dalys (pagal REACH reglamento II priedą (Saugos duomenų pildymo reikalavimai) **2 SDL dalyje** turi būti nurodomi **galimi pavojai**, o **3 SDL dalyje** pateikiama **sudėtis/ informacija apie komponentus**), be to nuo šiol papildomai turi būti pateikiamas **už SDL atsakingo kompetentingo asmens el. pašto adresas**. Taip pat SDL reikia nurodyti, jei cheminė medžiaga (atskirai arba preparate) yra patvari, bioakumuliacinė, toksiška (PBT)/ labai patvari didelės bioakumuliacijos (vPvB), tokios cheminės medžiagos laikomos pavojingomis ir SDL pateikti privaloma. Todėl pirmiausia siūloma peržiūrėti visas chemines medžiagas, kurios gali būti PBT/vPvB.

Europos Sąjungos šalys narės sutarė, kad griežtai reikalauti iškart perspausdinti šiuo metu esančius SDL yra nepraktiška. Jei SDL pateikiama informacija atitinka kitus REACH reglamento reikalavimus, aukščiau paminėtus pakeitimus reikia atlikti vėliausiai iki 2010 m. gruodžio 1 d. Tačiau, jei SDL yra atnaujinamas anksčiau, reikalaujama atlikti ir išvardintus pakeitimus, taip pat, jei nauja cheminė medžiaga arba preparatas pradedamas tiekti rinkai tik nuo 2007 m. birželio 1 d., SDL turi atitikti visus REACH reglamento reikalavimus.

Be to, iki šiol galiojusios cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisyklės nuo š. m. liepos 1 d. neteko galios. Šias taisykles pakeičia įvairių sričių teisės aktai, susiję su cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimu. Turi būti laikomasi cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimui taikomų reikalavimų (pvz. konkrečios pramonės ar kitos ūkinės veiklos srities taisyklių, standartų, techninių reglamentų ir normų,

technologinių sąlygų bei sandėliavimo patalpose naudojamų įrenginių eksploatacijos taisyklių ir kt.).

Visais atvejais už saugų cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimą atsakingi ūkio subjektai, užsiimantys šia veikla, ir turi stengtis tai daryti pačiu saugiausiu būdu, vadovaudamiesi cheminių medžiagų tiekėjo (gamintojo/importuotojo/platintojo) pateiktu SDL ir visomis gamintojo pateiktomis rekomendacijomis, taip pat atsižvelgdamas į rizikos vertinimo rezultatus.

Pagal REACH reglamento II priedą (SDL pildymo nurodymai), 7 SDL skiltyje (Naudojimas ir sandėliavimas) turi būti pateikiama informacija apie saugaus sandėliavimo sąlygas (pvz. specialūs reikalavimai sandėliavimo patalpoms ar talpykloms, nesuderinamos cheminės medžiagos, saugojimo sąlygos, speciali elektros įranga ir statinės elektros iškvovos prevencija), ypač būtina nurodyti konkrečius reikalavimus (pvz. iš kokios rūšies medžiagos turi būti pagaminta cheminei medžiagai ar preparatui skirta pakuotė ar talpykla). Taip pat turi būti pateikiamos rekomendacijos dėl priemonių išbyrėjusiai ar išsiliejusiai cheminei medžiagai surinkti, nurodomi draudžiami ar rekomenduojami veiksmai ir kt. SDL reikalavimai neapriboja ūkio subjekto teisės taikyti cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimui griežtesnes prevencijos priemones, kad būtų galima efektyviau sumažinti riziką bei užkirsti kelią avarinėms situacijoms susidaryti.

Atsižvelgiant į savo veiklos specifiką ir ypatumus, sandėliuojamų cheminių medžiagų savybes, kiekius, keliamą pavojų bei kitus rizikos veiksnius ir nesumažinant reikalavimų, numatytų SDL bei su cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimu susijusiuose teisės aktuose, ūkio subjektui tikslinga parengti ir patvirtinti instrukcijas konkretiems cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo atvejams.

REACH. Reikalavimai TOLESNIEMS cheminių medžiagų NAUDOTOJAMS

2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 (toliau – REACH reglamentas) nustato cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų taisykles. Pagrindiniai REACH reglamento reikalavimai taikomi cheminių medžiagų – atskirų arba esančių preparatuose ar gaminiuose – gamintojams ir importuotojams. Tačiau reglamente taip pat nustatytos ir tolesnių naudotojų teisės ir pareigos.

REACH reglamente tolesnis naudotojas apibrėžiamas kaip: **„Bendrijoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, bet ne gamintojas ar importuotojas, naudojantis cheminę medžiagą – atskirą ar esančią preparato sudėtyje – savo pramoninėje ar profesionalioje veikloje. Platintojas ar vartotojas nelaikomas tolesniu naudotoju...“**. Pagal šį apibrėžimą tolesniu naudotoju gali būti laikomas ir preparatų gamintojas (pvz. dažų, klijų, detergentų gamintojai), ir gaminio gamybai cheminės medžiagas (pvz. tepalus) technologiniame procese naudojanči įmonė, ir profesionalūs cheminių medžiagų naudotojai (pvz. autoservisai, valyklos) bei gaminių (pvz. kompiuterių, mašinų, žaislų) gamintojai.

Tolesni naudotojai neprivalo rengti cheminės saugos ataskaitos, jei:

- pagal REACH reglamento reikalavimus nebūtina pateikti saugos duomenų lapo;
- pagal REACH reglamento reikalavimus neprivaloma rengti cheminės saugos ataskaitos (t. y. cheminėms medžiagoms, kurių kiekis per metus vienam registruotojui nesiekia 10 tonų);
- tolesnis naudotojas sunaudoja cheminės medžiagos ar preparato iš viso mažiau nei vieną toną per metus;
- tolesnis naudotojas taiko ar rekomenduoja cheminės medžiagos poveikio scenarijų, apimančią bent tas sąlygas, kurios aprašytos jam su saugos duomenų lapu pateiktame poveikio scenarijuje;
- cheminės medžiagos koncentracija preparate yra mažesnė, nei bet kuri iš koncentracijų, nurodytų reglamento 14 straipsnio 2 dalyje;
- tolesnis naudotojas cheminę medžiagą naudoja produkto ir technologinių tyrimų bei plėtos tikslais, su sąlyga, kad rizika žmogaus sveikatai ir aplinkai yra tinkamai kontroliuojami laikantis darbuotojų ir aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Kai cheminės medžiagos naudojimo būdas nėra įrašytas saugos duomenų lapo priede, tolesnieji naudotojai gali pateikti trumpą informaciją apie savo naudojimo būdą cheminės medžiagos tiekėjams, kurie, jei patys nėra cheminės medžiagos registruotojai, šią informaciją turi perduoti tiekimo grandine cheminės medžiagos registruotojams. Reikalavimai pateikiamai informacijai išvardinti REACH reglamento 38 straipsnyje, taip pat pateikiamos rekomendacijos techniniuose vadovuose dokumentuose, kuriuos galite rasti ECHA tinklavietėje adresu <http://ec.europa.eu/echa/>.

Pagrindinės tolesnių naudotojų teisės ir pareigos išdėstytos REACH reglamento V-ojoje antraštinėje dalyje (37-39 straipsniai). Tolesni naudotojai privalo įvykdyti REACH reglamente nustatytus reikalavimus ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo registracijos numerio, kuris nurodomas tiekėjų pateikiamame saugos duomenų lapo, gavimo (išskyrus reikalavimą pranešti informaciją Europos cheminių medžiagų agentūrai, kurį tolesni naudotojai turi įvykdyti ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo registracijos numerio gavimo).

Tolesnių naudotojų teisės:

- dalyvauti informacijos apie cheminę medžiagą apsikaitimo forumo (SIEF) veikloje, pateikti informaciją, padedančią pasirengti registracijai;
- pranešti gamintojui, importuotojui, tolesniam naudotojui ar platintojui, kuris tiekia jam cheminę medžiagą (atskirą ar esančią preparato sudėtyje), apie cheminės medžiagos naudojimo būdą, siekdamas, kad jo naudojimo būdas taptų nustatytu naudojimo būdu.

Tolesni naudotojai privalo:

- taikyti cheminės medžiagos keliamos rizikos aplinkai ir žmonių sveikatai mažinimo priemones, kurias rekomenduoja cheminės medžiagos gamintojas, importuotojas, tolesnis naudotojas ar platintojas;
- parengti cheminės saugos ataskaitą kiekvienam naudojamam būdai, neatitinkančiam sąlygų, aprašytų saugos duomenų lapo pateiktame poveikio scenarijuje arba, kur tinkama, naudojimo ir poveikio kategorijoje, arba kiekvienam naudojamam būdai, kurio tiekėjas nerekomenduoja;
- pranešti Europos cheminių medžiagų agentūrai (ECHA) apie cheminės medžiagos naudojimo būdą, kurį įregistravo pirmesnis tiekimo grandinės dalyvis.

Pagrindinis reikalavimas taikomas tolesniems naudotojams – užtikrinti saugų cheminių medžiagų naudojimą. Informaciją apie tinkamą cheminių medžiagų keliamos rizikos aplinkai ir žmogaus sveikatai valdymą turės pateikti cheminės medžiagos gamintojai arba importuotojai saugos duomenų lapo. Todėl šiuo metu tolesnieji naudotojai turėtų pasiteirauti cheminės medžiagos ar preparato tiekėjo, ar planuojama pateikti tam tikrą cheminės medžiagos naudojimo būdą saugos duomenų lapo.

Nors platintojai nelaikomi tolesniais naudotojais, jie taip pat privalo užtikrinti informacijos apie saugų tiekiamos cheminės medžiagos naudojimą (pvz. saugos duomenų lapo) perdavimą tiekimo grandine.